

Til

Norges Vassdrags og Energidirektorat

Postboks 5091, Majorstua

0301 Oslo

04.09.2019

Høringsuttalelse Havsul I – søknad om utsatt frist for idriftsettelse.

Vi viser til høringsdokument 200704080-106, datert 06.08.2019.

Organisasjonen Motvind NordVest (tidligere Nei til Vindturbiner i NordVest) representerer medlemmer i Møre og Romsdal. Med vårt sterke fiskeri- og naturbaserte reiseliv samt hensyn til lokalsamfunn, anser vi oss direkte berørt og derfor som part i saken og vil med dette gi vår høringsuttalelse.

Vårt hovedkrav er følgende:

Utvidet frist for idriftsettelse er i realiteten en forlengelse av konsesjon. Dette må avvises.

Området hvor Havsul I er tenkt plassert, er del av det viktigste gyteområdet for silda, et av verdens største fiskeslag. Det samme området er også kjent som gyteområde for torsk, sei og hyse.

Bærekraftig forvaltning av våre enorme fiskeressurser må være sjølsagt. Like sjølsagt som at Føre-var prinsippet for de samme evigvarende fiskeressurser må gjelde, uten forbehold.

Ivaretagelse og vern av gyteområdet til en av verdens største fiskeressurser må gå foran utbygging av gigantiske vindturbiner og etablering av spekulativ vind-industri. Hensynet til det som er upålitelig, sekundær og svært kostbar vindkraft må derfor vike.

Søknad om utvidet frist for idriftsettelse/forlenget konsesjon til Havsul I, må avvises.

Vi krever varig vern av det omsøkte området for Havsul I.

I det følgende finnes hovedbegrunnelsene for våre krav.

1. Bakgrunn

Det er søkt om forlengelse av konsesjon, utsatt frist for idriftsettelse.

NVE ga konsesjon til Havsul I AS (24.06.2008) til å bygge og drive et 350 MW offshore vindkraftverk i Sandøy og Aukra kommune, Møre og Romsdal med tilhørende kraftledning.

NVEs begrunnelse for vedtaket er at vindkraftverket vil gi omlag 1 TWh fornybar energiproduksjon i en region med anstrengt forsyningsikkerhet. Vindkraftverket vil være visuelt dominerende, men revidert planløsning gir økt avstand til land og vil redusere den visuelle virkningen vesentlig.

Nærmeste vindturbin vil ligge ca 6 km fra bebyggelse på Harøya og Finnøya i Sandøy kommune. Mulige negative virkninger for miljø er i hovedsak knyttet til fortrengningseffekter for sjøfugl som overvintrer og bruker området til næringssøk og fjørfelling. Omfanget av dette er usikkert og vil være avhengig av om fugl vil tilpasse seg vindkraftverket etter anleggsperioden. NVE anser ikke mulige virkninger for fugl for å være avgjørende for konsesjonsvedtaket.

Vindkraftverket vil medføre ulemper for taretrålenæringen, men NVE forutsetter at det gjøres tiltak for å redusere ulempene mest mulig. Det stilles vilkår knyttet til blandt annet drift- og vedlikehold, nedleggelse, lysmerking, tiltak i forhold til taretråling/fiskeri, kamuflering av kraftledninger og miljøovervåkningsprogram.

2. Søknad om utsettelse Havsul I

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har mottatt søknad (25.06.2019) fra Havsul I AS, hvor de søker om utvidet frist for idriftsettelse for Havsul I vindkraftverk i Sandøy og Aukra kommune, Møre og Romsdal fylke.

Opprinnelig frist for idriftsettelse i medhold av konsesjon av 24.06.2008 (NVE ref. 200704080-37) var 01.06.2013. Denne fristen ble i vedtak av 12.03.2012, utvidet til 01.01.2020. Havsul I AS søker nå ytterligere utvidet frist for idriftsettelse, til 01.01.2025.

3. Ingen erfart framdrift i prosjektet Havsul 1

NVE ga konsesjon i 2008, denne ble stadfestet av Olje- og Energi departementet etter klage i september 2009. Siden konsesjon ble stadfestet har svært lite skjedd.

Konsesjon/idriftsettelse er allerede forlenget/utsatt en gang tidligere uten at dette har medført noen kjent aktivitet i området for å forberede en reell igangsetting av prosjektet.

Vi mener det er kritikkverdigg av NVE i 2012, at søknad om forlenget konsesjon/utsatt frist ikke ble sendt ut på høring.

Eneste kjente aktivitet i området Havsul I, er begrensede bunnundersøkelser i to korte perioder, en i 2011 og en i 2012. Etter dette har ikke konsesjonshaver foretatt noen kjente forberedende undersøkelser i området som kan relateres til noe som kan kalles oppstart av prosjektet.

Det ble inngått intensjonsavtale i 2016 om salg av hele prosjektet til i amerikansk/canadisk selskap (Enbridge), ved norsk datterselskap EI Norway Holding AS. Heller ikke i perioden 2016 og frem til i sommer synes det å være noen kjente forberedende aktiviteter eller undersøkelser av betydning.

Konsesjonen Havsul I fremstår derfor å være et rent spekulasjonsobjekt, initiert av personer i Havgul AS (2005), videresolgt til Vestavind AS, hvor vi så finner igjen samme aktør direkte involvert ved etablering EI Norway AS (potensiell kjøper og eiet av Enbridge Inc.) i 2018.

Konsesjonshaver Havsul I AS, eies 100% av Vestavind Offshore AS, hvor de største eierne er de offentlig eide kraftselskapene BKK Produksjon AS, Tafjord Kraftproduksjon AS, Haugaland Kraftproduksjon og Sunnhordaland Kraftlag.

Det kan umulig være offentlig eide kraftselskapers samfunnsoppgave å utvikle prosjekter med høy økonomisk risiko for salg av norske naturressurser til utenlandske spekulanter. Heller ikke at offentlig forvaltning (her NVE), skal bidra til å legge til rette for slik virksomhet.

4. Havforsknings instituttets rapport – om Havsul

Havsul I er lokalisert i viktige gyteområder for sild, torsk, sei og hyse. Havforskningsinstituttet har utarbeidet en rapport (nr.9/2008, revidert 11.august 2009), om *”Marinøkologiske ringvirkninger av vindmølleparker til havs”*. Her omtales de berørte gyteområdene og gytevandringer slik:

«Lavfrekvente lydkomponenter fra vindturbiner vil imidlertid i seg selv kunne maskere fiskens akustiske kommunikasjon og orienteringssignaler. Slike effekter kan spesielt ha negativ betydning for vandrende fiskearter til og gjennom de omsøkte områdene. Her må spesielt nevnes sild, hyse, sei og torsk på vandring mot de kjente gytefelt på Møre».

Sitat fra rapporten, (kap. 5.3, side 13):

«Disse artene er ikke bare viktige for kystøkosystemet, men er også nøkkelarter i de store oseaniske økosystemer. Konsekvensen av å påvirke deres gytesuksess kan derfor bli formidabel».

Vi tillater oss å bemerke at sitatet ovenfor, alene burde være nok til å legge bort Havsul I, for alltid.

5. Siragrunnen

Siragrunnen var et annet, men lignende vind-industri prosjekt som også ble fremmet av Havgul AS. Dette prosjektet ble avslått av NVE i 2015. NVE skriver mellom annet i sin begrunnelse:

«De viktigste negative virkningene er etter NVEs vurdering knyttet til fugl, fisk og landskap, og usikkerhet om virkninger er et viktig grunnlag for denne vurderingen».

Vårt spørsmål blir, hvilke forhold er det som gjør at NVE har, eller vil vurdere Havsul I annerledes.

6. Favonius-dom, Sverige

Den Svenske Miljøoverdomstolen (Dom av 2009-03-05) opphevet konsesjonen til vindkraftselskapet Favonius AB. De hadde fått konsesjon til å bygge en bunnfast vindkraftanlegg utenfor Falkenberg på den svenske vestkysten.

Begrunnelsen var at anlegget delvis ville bli plassert i et gyteområde for en truet torskestamme.

Vindkraftanleggs påvirkning av torskens gytemønster er ikke kjent. Da utbyggeren ikke kunne vise at det ikke finnes noen risiko for at vindkraftanlegget ville utrydde torskestammen, ble det bestemt at forsiktighetsprinsippet (føre-var) skulle gjelde, og konsesjonen ble opphevet.

At noe annet skal gjelde i Norge for norske fiskeressurser vil være fullstendig uforståelig.

7. Vindturbiner gir ingen dokumentert klimaeffekt

Vi er ikke kjent med at det er lagt fram rapporter som påviser at vindkraft gir noen dokumentert klimaeffekt.

Også NVE synes nå å akseptere at det ikke foreligger noen dokumentert klimaeffekt av vindkraft. Nåværende administrerende direktør NVE har uttalt dette til: «Vindkraft kan ha en klimaeffekt».

Vi tillater oss å vise til to formuleringer som støtter vår erfaring gjeldende påstander om vindkraft som klimatiltak:

Sitat professor Anders Skonhoft, NTNU:

Energisektoren er en del av det europeiske kvotesystemet (ETS). Det betyr at det er det tillatte antall utslippkvoter som bestemmer utslippet. Og dette kan ikke gjentas for mange ganger:

Klimagassutslippene fra varme- og gasskraftverk i Tyskland og andre EU-land kan kun reduseres ved at tillatte utslippkvoter inndras. Mer norsk vann – eller vindkraft til Europa har ingen klimaeffekt.¹

Spørsmål til Miljødirektoratet (dir. Ellen Hambro) fra Hogne Hongset:

«Vil økt eksport av fornybar energi fra Norge til EU gi reduserte CO2-utslipp?»

Hambro sitt svar:

«Du stiller interessante og komplekse spørsmål. Spørsmålet ditt kan ikke besvares enkelt og meg bekjent har ingen i eller utenfor Norge gjort grundige vurderinger av problemstillingene du reiser.»

8. Krav om ny behandling av konsesjon

Konsesjon gitt for 11 år siden og basert på mangelfull og utdatert kunnskap. I det følgende vises tre, av flere faktorer som vi krever tatt inn i en ny vurdering av det omsøkte konsesjonsspørsmålet inkludert høringsrunde jfr Forvaltningslovens krav om at en sak skal være best mulig opplyst.

9. FN rapport biologisk mangfold

6. mai i år la FNs Naturpanel fram sin rapport om verdens naturtilstand. Naturpanelet (The Intergovernmental science-policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES)) ble opprettet i 2012 og består av rundt 1000 forskere fra 130 land. **IPBES-rapporten om verdens naturtilstand dokumenterer økende kollaps i verdens økosystemer og har følgende hovedkonklusjoner:**

- Opp mot 1 million arter kan forsvinne
- Det er en akselererende utvikling
- Arealendringer er hovedtrusselen

¹ Innlegg Klassekampen, 16. oktober 2018.

- 75% av landjorda og 66% av havet er merkbart påvirket
- Vårt forbruk av naturressurser er nesten doblet siden 1980
- De negative trendene ser ut til å fortsette etter 2050

IPBES-rapporten er også gyldig for norske forhold og vi krever derfor at det blir foretatt en fullstendig og uhildet undersøkelse med påfølgende analyse av både de marine og terrestriske økosystemene i og rundt Havsul 1.

Undersøkelsene må være av et stort omfang og foretas over et representativt areal. Dette for å kunne konkretisere og dokumentere de økologiske forholdene slik Naturmangfoldsloven legger opp til og danne et grunnlag for videre vurderinger av omsøkte konsesjonssak.

10. Fugl og fugletrekk.

Fylkesmannen Vestland la 19.08.2019 fram nye radarundersøkelser for hovedtrekket langs vestlandskysten sør for Stad. Fylkesmannens dokument har tittelen: ***"Klage på godkjenning av miljø-, transport- og anleggsplan for Lutelandet vindkraftverk i Fjaler kommune i Sogn og Fjordane"*** og er sendt til Olje- og Energidepartementet.

I dokumentet viser fylkesmannen resultatet av nye radarundersøkelser av det nasjonale fugletrekket langs denne delen av norskekysten. Resultatene viser tydelig at det er helt andre dimensjoner over fugletrekket enn det NVE tidligere feilaktig har lagt til grunn i vedkommende (og andre) sak(er).

Vi krever derfor at det gjennomføres en tilsvarende radarkartlegging av fugletrekket i det aktuelle området for Havsul 1 og at undersøkelsen gjennomføres av et uhildet myndighetsorgan. Radarundersøkelsen kan tidligst gjennomføres ved vårtrekket 2020 og både kommende års vår- og høsttrekk må som et minimum kartlegges før videre behandling av konsesjonssaken.

I tillegg krever vi at det gjennomføres en tilsvarende radarkartlegging av lokale og regionale migrasjoner av fugl minimum gjennom kommende høst, vinter og vår.

11. Fiskeressurser, gytevandring og gyteområder

Fiskeressursene og gyteområdene på Møre-kysten, også kjent som et av verdens største matfat, anses like viktige som Lofoten og Vesterålen.

Dokumentasjon fra Havforskningsinstituttet var kjent men utelatt ved ankebehandling av Havsul I i 2009. Faglige og forsvarlige forskningsprosjekter i tråd med tilrådinger fra Havforskningsinstituttet ble ikke gjennomført før Departementet tok sin beslutning, og er heller ikke gjennomført i ettertid.

Vi krever at Havforskningsinstituttets Rapport (nr.9/2008, revidert 11.august 2009) tas inn, og at Norges fremste ekspertise på marine økosystemer, fiskeressurser, gytevandring og gyteområder blir direkte involvert og får anledning til å gjennomføre faglige og forsvarlige forskningsprosjekter.

Dersom det ikke kan dokumenteres med troverdige forskningsresultater at fiskeressurser, gyteområder og reproduksjon i havet vil forbli upåvirket av vindkraftprosjekter, kan det ikke gis konsesjon.

12. Fiskeriminister Harald Tom Nesvik til Sunnmørsposten 27.aug 2019.

«Sjømatnæringen er en betydelig bidragsyter til AS Norge. Det er ingen tvil om at vi skal leve av havet i fremtiden! Det viktigste for meg er at Norge som nasjon har flere bein å stå på. Selv om vi skal ha inntekter fra olje og gass i årtier fremover, vil produksjonen gå gradvis ned. Sjømatnæringen vil gå gradvis oppover».

Det er imidlertid betinget av bærekraftig forvaltning av våre fiskeressurser og varig vern av viktige gyteområder.

13. Vindturbiner, «klipping» og «skyggekast».

Vindturbiner øker i størrelse og vi antar at det kan bli planlagt med vindturbiner på 200-250 meters høyde. Disse vil være bunnfaste og lokalisert i sektor vest (vest-nord-vest) for vår vestvendte kystlinje. Når solen står lavt på himmelen og ved solnedgang vil store roterende turbinblader «klippe» solen/solnedgangen i vest og medføre «skyggekast» mot beboelser/områder i sektor øst.

Når det er mørkt vil de synes som et «lyssorgel» ettersom vindturbiner/områder er å regne som luftfartshinder (over en viss høyde) og skal i henhold til Bestemmelser for Sivil Luftfart (BSL) merkes med lys.

Effekten vil være svært negativ for livskvalitet i berørte lokalsamfunn og for vår naturbaserte reiselivsnæring.

Ved ny konsesjonsbehandling krever vi at det blir foretatt en fullstendig og uhildet simulering og analyse av «klipping» og «skyggekast» for alle berørte/bebodde områder og for alle årstider.

Med hilsen

Motvind NordVest (Nei til Vindturbinar i NordVest)

John Ivar Myklebust
Styreleder

Adresse:

c/o Øyvind Grimstad Gryt

Geileplassen 15

6060 Hareid